

Подкрепяме популяризирането на българската култура по света

Запознах се с госпожа Снежана Йовева-Димитрова през есента на 2021 г. по време на XVI световна среща на българските медии. По време на една от почивките седнахме отвън пред галерията „Владимир Димитров-Майстора“ в Кюстендил да се посгреем под рехавите слънчеви лъчи. Г-жа Димитрова не скри удовлетворението си, че нашето списание отразява всички значими изложби, които Държавният културен институт организира, запознаващи нашата общност в чужбина, а и чешките ни приятели с достиженията на българската култура. Още тогава си обещахме да направим интервю за читателите на „Роден глас“ – една година по-късно разговорът ни е вече факт.

– Г-жо Димитрова, преди да говорим за мисията на Държавния културен институт към министъра на външните работи, нека поговорим за работата Ви като учен и изследовател от близкото минало. Вие сте съставител и съавтор на сборника „Българите в чужбина – толкова близо, толкова далече“, посветен на нашите сънародници в чужбина. Близо или далече сме ние, живеещите зад граница?

– Идеята за този сборник възникна през 2016 г. и тогава с подкрепата на Държавна агенция за българите в чужбина (ДАБЧ), днес Изпълнителна агенция, вече има издадени три части. Целта му бе да дам възможност на много изследователи, наши учени от Института по етнология и фолклористика с музей, Института по български език при БАН, университетски преподаватели, които се занимават със съвременните тенденции на адаптация на нашите сънародници; изследват езика, фолклора, културата, промените в идентичността – да намират израз в този сборник със студии от

Снежана Йовева-Димитрова

една страна, а от друга страна – много представители на нашите общности, които живеят в различни точки по света дали като организатори на сдружения, или като преподаватели в съботно-неделните форми на обучение, или като творци, да имат какво да споделят с нас. Така че сборникът е пъстра палитра от научни текстове, от мнения, от споделяния и от посочки. Българите по света не са в крайна сметка чак толкова далече, колкото са

близо, ако успяват да изградят своя дом, своята Родина там, където са избрали да живеят и ако са така настроени да запазват своите традиции, езика си и да съградят своята малка България по места. Сборникът е достъпен електронно и всеки, който желае, може да се запознае със съдържанието и на трите му части на страницата на списание „Онгъл“ (www.spisanie.ongal.net), което е международно реферирано списание за етнология, медиевистика и археология, етнология и фолклористика. Съвсем наскоро имах честта, заедно с посланика ни в турската столица, г-н Ангел

Чокалов, да даря на представителната Президентска библиотека в Анкара втора и трета част на този сборник, заедно с други книги, така че това четиво ще бъде достъпно за много повече хора, още повече, че всяка студия е и с английско резюме.

– Разкажете как е възникнала идеята за създаването на Държавния културен институт към министъра на външните работи?

– Институтът се създава през 2005 г. по идея и предложение на тогавашния министър на външните работи г-н Соломон Паси, като тази идея се генерира и от факта, че в парковото пространство на Външно министерство, под кураторските виждания на акад. Светлин Русев, се изгражда един от малкото скулптурни паркове на открито. Една не малка част от скулптурните фигури са предоставени от белгийския меценат и колекционер на българско изкуство Юго Вутен. (МВнР разполага със скулптурна експозиция на открито от близо 100 произведения. В парковото пространство около сградата на Министерството в София се намира една от най-емблематичните български колекции на монументална, паркова скулптура и автентични археологически паметници, представящи скулптурното наследство). Така, за да се създаде и да се канализира управлението и на богатия художествен фонд от над 2000 художествени произведения, както в нашето Външно министерство, така и в нашите посолства, се определя грижата за тези картини и за скулптурния парк, както и идеята те да бъдат инструмент на дипломатическите мисии. Институтът подкрепя според възможностите си техните програми, работим с чуждестранните мисии в страната, с чуждестранните културни институти и изследователски центрове, университети. Аз съм директор на Държавния културен институт от 2019, а през 2020 г. Институтът отбеляза 15 години от създаването си. Направихме доста събития въпреки предизвикателствата на Ковид, така че да отбележим достойно тази крехка възраст. Имаме направен филм на нашия обновяван Ютуб канал, нови изложби, които посветихме на годишнината, а фотографската „Посоки“, представихме успешно в Българския културен институт в Прага преди два ме-

сеца тази година. Дадохме си и нови посоки за развитие, за да вървим напред и да популяризираме богатия художествен фонд на Външно министерство – през 2021 година бяхме приети за пълноправни членове на две международни организации – EUNIC и GPDnet – сериозно признание за нашите усилия. Това е

изключително важно, защото дава възможност на нашите дипломатически представителства да използват клъстерните мрежи на EUNIC за проекти – европейска мрежа на културните институти, в която членува и Министерството на културата и така има възможност да се финансират по-мощни културни проекти с европейски средства.

– Бих искала да Ви питам, да разясните, не се ли припокриват част от задачите, които изпълняват Държавният културен институт и българските културни институти по места?

– Не, няма как да се покриват, първо – нашият Институт е базиран в София. Ние се допълваме в общата задача да популяризираме българската култура по света. Защото български културни институти има само в 11 държави, девет, от които са в Европейския съюз, а българските дипломатически мисии са над 60. Какво правят нашите дипломатически мисии там, където няма културни институти, там, където няма културни аташета? А в големи държави като САЩ, Испания, Турция, Белгия, Албания, Сърбия и др. няма културни институти. Нашият Институт е именно инструмент на дипломатическите представителства, ние работим в отлична колаборация с част от културните институти, имаме доста проекти, които доказват това. И с Берлин, Будапеща, Рим, и с Прага, и със Скопие.

– Кои са най-интересните, най-значимите според Вас проекти, които бяха осъществени през последните месеци от Държавния културен институт и които допринасят за сближаването между нашата държава и други държави, и за опознаването на българската култура?

– Тази година нашият Институт реализира един амбициозен проект, който досега се развива много успешно, а именно представителната изложба „Дипломатия и изкуство“, която представя картини от художествения фонд на Външно министерство и която през изминаващата година гостува в националните галерии на три съседни държави от региона. Започнахме в Националната галерия в старата столица на Черна гора – Цетине през април, след това, по повод Деня на дипломати-

ята 19 юли, представихме изложбата в Националния музей за театрално изкуство и литература в столицата на Босна и Херцеговина – Сараево. Беше изключително събитие и сме много доволни, че сараевската публика се докосна до шедеври на българското изобразително изкуство, а само преди месец гостувахме в Националната галерия в Скопие. Какво по-успешно от една изложба, в която ние сме вложили много – и като кураторска експертиза и концепция, разказ, и като реставрация, и като необходимост да се извърши цялата логистика, за да достигне изложбата в отлично състояние в съответната галерия, да се експонира, да се популяризира професионално и съответния език. Нашите добри партньори от Българския културно-информационен център и от Националната галерия в Скопие направиха и многоезичен каталог, който представя произведенията и разказа „Дипломация и изкуство“. Тази изложба има шанса да продължи, защото през следващата година планираме нейното представяне и в

други държави, разбира се с активното участие на нашите дипломатически мисии по места. Ние целим и търсим гостуването на тази изложба в местни и национални галерии, за да има на практика този културен диалог и запознаване с нашето изобразително наследство.

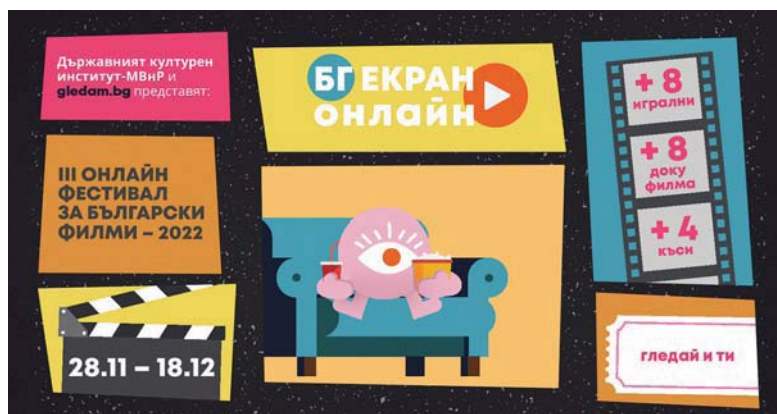
Друг важен проект, който тече вече трета година е виртуалният фестивал за българско кино „БГ ЕКРАН ОНЛАЙН“, чийто основен организатор и инициатор е Държавният културен институт към министъра на външните работи, а за втори път стрийминг платформата за български филми Gledam.bg е любезен домакин. Филмите-участници, включени в тазгодишното издание са достъпни от всяка точка на света, по всяко време на денонощието и абсолютно безплатно за зрителите и почитателите на българското кино.

„БГ ЕКРАН ОНЛАЙН“ представя разнообразна селекция от късометражни, пълнометражни и документални български филми.

Сред двадесетте избрани заглавия попада нашумелият филм на режисьора Мартин Макариев – „Привличане“; „Вездесъщият“ е едно от съвременните филмови заглавия в програмата, а аудиторията ще може да се порадва и на комедийните класики „Куче в чекмедже“ и „От нищо нещо“.

За феновете на документалното кино селекцията предлага филм на Димитър Гочев, посветен на футболния феномен Христо Стоичков – вдъхновяващата история на легендарния български футболист, прославил България в цял свят.

„БГ ЕКРАН ОНЛАЙН“ включ-

ва още документални предложения свързани с велики български личности – „Гео Милев в лабиринта на времето“ на реж. Костадин Бонев, вълнуващата продукция „Второто освобождение“ на кинорежисьора проф. Светослав Овчаров и историка проф. Евелина Келбечева, „Кодът на Паисий“ с автори Мария Чернева и Георги Милков – продукция на БНТ, „Да бъдеш Майстора“, режисьор Николай Василев, документалния разказ „Завет – писмата на баща ми“ за проф. Минко Балкански по идея на Албена Ненкова и други.

Основната мисия на „БГ ЕКРАН ОНЛАЙН“ е да поддържа жив интереса към българското кино. Проектът се осъществява с активното съдействие на българските дипломатически и консулски представителства по цял свят и с медийното партньорство на Българската теле-

графна агенция, Българското национално радио и сайта за култура Въпреки.com.

Още много други проекти бих могла да спомена: и фотографските ни изложби, и сътрудничеството с НДФ „13 века България“, с който дългосрочно си партнираме и чрез нашите общи усилия изложбата „Споделеното изкуство на Балканите – традиции и съвременност“ бе открита в Босна и Херцеговина. Считаме, че правилният инструмент за устойчиви политики в областта на културата е през и чрез партньорски организации да съдействаме, за да се случват полезни и важни събития.

И още едно събитие, което мога да анонсирам – в първите дни на месец декември в столицата на Сенегал – Дакар, се провеждат първите Дни на българската култура. Събитията стартират с откриването на представителна фототипна изложба на Държавния културен институт към министъра на външните работи, посветена на „Българските паметници под закрила на ЮНЕСКО“. Триезичната експозиция (френ-

ски, английски и български) гостува на университета „Шейх Анта Диоп“ (UCAD), като ще бъде открита в Университетската библиотека на 8 декември. Акцентът в изложбата е популяризирането на уникалността и красотата на българските паметници, включени в списъка на обектите от световното културното и природно наследство и представя 21 пана: 13 информационни табла и 8 фотографски пана с обектите на България в списъка на ЮНЕСКО за културни и природни обекти, паметници на световното наследство. Снимките са на големия български фотограф Иво Хаджимимшев.

Така че чрез подобни проекти ние популяризираме нашето минало и вярвам, че даваме повече самочувствие и за сънародниците ни по света – културата е мост и тя сближава, това е и нашето верую. ♦